

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10

Fylke: Sør - Trøndelag

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Agdenes

Emne: Lysing og mosing.

Bygdelag:

Oppskr. av: Arne Olsen.

Gard: Elven

(adresse): Fruktfjorden

G.nr. 44 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- A. Lysing er ikkje vanleg årvist før; men det har vore same lyping av dei som har like før, når snøen har komne såpass langt over voren at ein kunde gå i det. Det vart same og brukte litt lyping hos sune også under siste verdenskrigen, men ikkje meir da enn til andre tider. Heilt slut er det ikkje sune med bruk av lyping; men det bli mindre etterkvart.
- 2.- Ein kaller arbeidet: å skjera lyping. Han er på lypingskjering. Ein tek "lyngget" lidlegast mulig, eller snøen er koma bort. Etter det har stådd bert ei stund bli det brunt på let, og baret eller knottane ryr av. Det bli da ikkje kavande til før.
3. Ein kan ikkje rive lyping med hendene - eller med nokon reidskap. Ein får da for mykje stakker og like bar (eller blad?). Beste måten er å skjera med vanleg folkemør eller skjera. Ein får da finaste lyping. Det har også vore bruk vanleg Langorelva.
4. Dette er helst harnausarbeid; men i trassel tid har kvinnfolkja vore på lypingskjering.

ring like mykje som karanummerne.

5. Ein kan vel skjera lynq på sama stad oundag 3. kvart år.
6. Når lynget er skore bli det jakkka i sekker, og så må ein som regel bera det heim, eller høyra etter som landet er.
7. For at det ikkje skal lurkast, kaster ein gjerne noko høy over det, eller bli det som oftast oppføra på nokre få dagar.
8. Det brukast mest lit kyr, helst blanda med høy, slik som det er skore i markja. Til best må ein finklatke det saman med halus og slø mjøl på lit "sörpe" (sörp).
Kor mykje du får om gongen? Ja, det kjem an på kor mykje ein trar å ta av; - eit par kg. om dag. Og kor mykje for vinteren?
Jau, så mykje som ein vinn å skjera ut = over varen. Lynget er ikkje til å ta om trærken og gøyms utover vinteren. Det må brukast snart etter skjeringa, eller lurker det bort og ry av, så det bli til mold og snau stallejer.
9. Fekki verleg godt for, men likeval jaugodt med halus.

B. Lynq som beite

1. Her i bygda bli ikkje dyra jaga ut på lynqbeite, og eg har ikkje høyrd om at det har vore gjort. Heller ikkje har det vore tale om at ein sofa snau velk for berokera uti markja. - Slikt künde det vel einast bli tale om, når det virkleg gjaldt livet. Lynqbeite er eit skralt for.

II. Mosing.

1. Her er aldri brukt mossa til fôr, avdi det er så overlæg lite av slik mossa. — Det er eit grunn reinmossa, men så lite og sauransblanke med annan mossa, at han ikkje er ò rekne.

Annau mossa

1. Her bli tildels likje vanleg mossa til ò bruke som strø under Sauer; men aldri til noko slags foring.
2. På gammal skog — ikkje berre på gran — er det sly (eller skjegglaav), men dette bli ikkje brukt som krøttermat. Eg veit ikkje det har vore brukt fyrr heller. Men om ein skulle ha dette slyet, var det lite brukleg ein trygg med brett berre for det; ein måtte vel helst bliive opp i brett.

1731

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING